

In the Supreme Court of South Africa
In die Hooggeregshof van Suid-Afrika

(Appel DIVISION).
AFDELING).

APPEAL IN CRIMINAL CASE.
APPEL IN STRAFSAAK.

JAPHTA DANIELS

Appellant.

versus/teen

DIE STAAT

Respondent.

In Horw 15
Box 1593, Bny. B.I. Gradner,
Postbus 391. Respondent's Attorney P.G. KAA'STAD.
Appellant's Attorney KAA'STAD Prokureur van Appellant
Prokureur van Respondent

Appellant's Advocate Respondent's Advocate
Advokaat van Appellant Advokaat van Respondent

Set down for hearing on Donderdag 26 November 1970.
Op die rol geplaas vir verhoor op
CPD 1,2,10

Carbett, Wm, A.R. - Appel van die hand gewys.

GRIFFIER.
11.12.1970

IN DIE HOOGGEREGSHOF VAN SUID-AFRIKA.
(APPEL AFDELING.)

In die saak tussen:

JAPHTA DANIELS.....APPELLANT.

EN

DIE STAAT.....RESPONDENT.

Coram:

Van Blerk, Wn. H.R., Ogilvie Thompson, A.R.
et Corbett, Wn. A.R.

Gehoor: 26 November 1970.

Gelewer: 11-12-70

U I T S P R A A K.

CORBETT, Wn.A.R.

Die appellant in hierdie saak is een van vier beskuldigdes wat in die Kaapse Provinsiale Afdeling tereggestaan het op 'n aanklag van moord en drie aanklagte van aanranding met die opset om ernstig te beseer. Hulle het almal onskuldig gepleit maar na aanhoor van die saak het die Hof een van hulle (beskuldigde No.4, ene Joseph Fortuin, ook bekend as Ben Jantjies) onskuldig bevind en ontslaan; een van hulle (beskuldigde No.2, ene Sas Fortuin,

ook...../2.

ook bekend as Sas Jantjies) skuldig bevind aan gewone aanranding; en die orige twee (beskuldigde No.1, ene Jaftha Daniels, wat gewoonlik "Jaffie" genoem word en wat die appellant in die onderhawige appél is, en beskuldigde No. 3, ene Andrew Britz) skuldig bevind aan moord. In beskuldigde No.3 se geval het die Hof versagende omstandighede bevind maar nie in appellant se geval nie. Beskuldigde No. 2 is gevonniss tot n termyn van gevangenisstraf wat opgeskort is; beskuldigde No.3, wat ten tyde van die pleging van hierdie misdade slegs 16 jaar oud was, is na n verbeteringskool verwys; en appellant, wat toentertyd 21 jaar oud was, is ter dood veroordeel. Met verlof van hierdie Hof, kom die appellant nou in hoër beroep teen sy skuldigbevinding en vonnis.

Die aanklagte ontstaan uit n reeks voorvalle wat op die aand van 31 Januarie 1970, en in die huis van ene Dally Daniels, naby Noordhoek in die distrik Simonstad, plaasgevind het. Hierdie huis is n sinkgeboutjie wat ongeveer 150 treë vanaf die teerpad tussen Vishoek en Noord-

hoek geleë is. Dit is deur Port Jacksonbosse omgewe. n Sandpad wat die huis met die teerpad verbind, loop verby n ander huis, nl. dié van ene Jackson, wat ook n rol in hierdie aangeleentheid gespeel het. Die huis self bestaan uit vier kamers. d.w.s. n voorhuis, kombuis en twee slaapkamers. Die twee slaapkamers lê weerskante van die voorhuis en die kombuis is langs aan die voorhuis geleë. Die afskortings tussen die verskillende kamers is van karton gemaak. Toegang van een kamer tot die ander word verleen deur openinge in die mure waarin daar geen deure is nie. Die voordeur gee toegang tot die voorhuis. Ten tyde van die gebeure wat aanleiding tot hierdie saak gegee het, was daar vier persone wat die huis bewoon het, nl. Dalla Daniels, sy "houvrou", Nellie Williams, Hansie Williams, Nellie se seun, en ene Koos Clayton, wat daardie aand gedood is en hierna "die oorledene" genoem word.

Dalla Daniels en Nellie Williams het die slaapkamer aan die suidelike kant van die voorhuis geokkupeer en Hansie Williams en die oorledene dié aan die noordelike kant.

Dit is duidelik dat al die beskuldigdes goed bekend was aan die inwoners van Dalla Daniels se huis, en omgekeerd.

Die misdade die vier beskuldigdes ten laste gelê, is oor n betreklike kort tydperk gepleeg nadat die beskuldigdes om ongeveer elfuur namiddag op die betrokke aand op die huis van die Dalla Daniels toegesak het. Die feite en omstandighede wat daartoe gelei het en die gebeure binne die huis en daarna word duidelik en volledig (en sover moontlik in hulle chronologiese volgorde) in die Verhoor-regter/^(Theron, R.)se uitspraak uiteengesit. Ek haal die tersaaklike passasie aan:-

"1. Die vier beskuldigdes en ene Japie Francke het op die agtermiddag teen ongeveer 2 nm. bymekaar gekom te Slangkop (ook bekend as Ocean View) met die plan om saam daardie aand na n 21ste-verjaarsdagparty van ene Daantjie Stevens se suster te Noordhoek te gaan.

2. Hulle het al vyf saam geloop na die huis van No. 1 se skoonouers in Brakkloof, waar No. 1 en sy vrou woonagtig was. Hier het hul teen ongeveer 7 nm. aangekom, net toe ene Benjamin Thys (wat met n suster van No. 1 se vrou getroud was en ook in sy

skoonouers se huis gewoon het) besig^{was} om die genoemde huis te verlaat.

3. Al vyf het by die huis ingegaan en n tyd in die voorhuis gesit. No. 1 was vir n rukkie in n ander kamer, waar hy n stryery met sy vrou gehad het. Sy skoonpa was ook daarby betrokke. Die stryery het in n stoeiery ontwikkel.

4. Kort daarna het die genoemde vyf metgeselle toe uit die huis vertrek op pad na die 21ste-verjaarsdagparty. Hulle het met die teerpad wat tussen Vishoek en Noordhoek loop voorgestap, maar toe hul ongeveer n myl van No. 1 se skoonouers se huis was, het hulle afgedraai na Jackson se plek omdat hulle geweet het dat hy daar n smokkelhuis aangehou het.

5. Hulle het ingegaan in Jackson se huis, daar gaan sit en n bottel Virginia wyn (dit is n droë, ligte wyn) gekoop. Tussen die vyf het hul dit uitgedrink.

6. Toe hul die smokkelhuis verlaat, het No. 1 gesê hul moes na Dalla se huis toe gaan. Die vier beskuldigdes het toe tot by laasgenoemde huis gegaan. Japie Francke wou hul egter nie vergesel nie en het êrens gewag vir die ander.

7. Tydens die aankoms van die vier beskuldigdes was al vier die inwoners van Dalla

Daniels..../6.

Daniels^{se huis}, alreeds vir n geruime tyd aan die slaap. Hul het almal omstreeks 7 nm. tot 7.30 nm. in die bed geklim, want alhoewel dit somertyd was, en gewoonlik goed na 7.30 nog skemer sou gewees het, was die weer die aand koud en winderig en was die lug vroeg in die aand toegetrek. Later het dit blykbaar oopgetrek.

Terwyl hul geslaap het, was daar net een lig in die huis aan die brand, nl., n sogenaamde "pit-lampie" wat in Dalla en Neklise se kamer, op die tafel langs hul bed, gestaan het. Die lig van die lampie sou beswaarlik van buite gesien kon geword het, want daar was net twee klein venster-
thies in die kamer - van die soort wat "plank-vensters" genoem word - en hulle was albei toe (of feitlik toe) weens die feit dat die wind buite aan die waai was.

8. Teen ongeveer 11 of 11.30 nm., of vroeër, het een of meer van die beskuldigdes aan die voordeur van Dalla se huis geklop. Dalla is daarop deur Nellie Williams wakker gemaak en het die deur gaan oopmaak. Voor hom het hy vir No. 1 en No. 2 gesien. Agter hul twee was nog ander mense maar in die donkerte het hy nie gesien wie dit was
nie...../7.

nie, hy het hulle net gehoor.

9. No. 1 het aangekondig dat hul kom kuier, waarop Dalla te kenne gegee het dat dit geen behoorlike tyd was om vir hierdie doel by sy huis aan te kom nie. Die volgende ding wat gebeur het, was dat No. 1 vir Dalla geklap het sodat hy onderste-bo geval het op een van die stoele in die voorhuis. Voordat hy weer kon opkom was No. 1 en 2 by hom verby op pad na sy slaapkamer. Hy het in die voorhuis bly staan, in die nabyheid van die deur wat na die kombuis lei.

10. No. 1 het in die slaapkamer ingegaan en vir Nellie gevra vir wyn. Toe sy antwoord dat hulle nie wyn het nie, het hy gevra vir geld. Nadat sy gesê het dat ^{hul}geld ook nie het nie, is hy by die kamer uit.

11. Daarna het No. 2 in die slaapkamer met Nellie gepraat. Sy eerste vraag aan haar was waar haar seun Hansie was. Sy het geweet dat Hansie tuis was maar het geantwoord dat hy nie daar was nie. Daarna het No. 2 gevra waar haar seun James was. Haar antwoord was ten effekte dat hy goed genoeg weet dat James nie meer by die huis woon nie. Daarop is No. 2 ook uit die slaapkamer.

12. No. 1 en No. 2 het die huis verlaat en

Dalla,...../8.

Dalla het die voordeur agter hulle toege-
maak: die ~~veerdeur~~ onderdeur met n skuif
en die bo-deur met n werwel. Daarna het
Dalla en Nellie weer in die bed geklim.

13. Skaars het hul gelê of die voordeur
word oopgebars en n persoon of persone
kom die huis binnegestorm. Dalla staan
uit die bed op en die volgende oomblik
kom iemand by die slaapkamer deur in en
maak onmiddellik die lampie dood. Dit het
so vinnig gebeur dat nóg Dalla nóg Nellie
gesien het wie dit was.

14. In die donkerte het Dalla die slaap-
kamer verlaat en hom na die ander slaap-
kamer gehaas om Hansie te gaan wakker maak.
Intussen het n persoon gekom na Nellie
(wat toe al uit die bed opgespring het en
haarself teen die muur vasgedruk het) en
haar die twee steekhoue toegedien waarvan
vroeër melding gemaak is. Toe dit gebeur
skree Nellie: "Waarom steek jy my met die
mes, ek het mos niks gemaak nie?" of iets
in daardie trant.

15. Dalla het blykbaar n onsuksesvolle
poging aangewend om Hansie wakker te skud.

Toe hy Nellie hoor skree soos nou net ge-
noem, gaan hy terug na sy eie slaapkamer,
waar daar toe geeneen behalwe Nellie meer

was...../9.

was nie. Hy en Nellie het onder hul bed ingekruip - sy agter teen die muur en hy voor, aan die kamer se kant. Daar was twee bliktrommels onder die bed wat n mate van skuiling vir hulle verskaf het.

16. Hansie het wakker geword nadat Dalla aan hom geskud het. Die eerste ding waarvan hy bewus geword het toe hy wakker word, was sy ma se geskreeu. Volgens sy herrinering was haar woorde: "Kyk hoe steek hul my nou met die mes". Toe hy sy oë oopmaak merk hy op dat die lampie in hul kamer, wat hy teen ongeveer 7 nm., toe hy gaan slaap het, ^{doedyn}aan die brand was. In die lamp-
lig sien hy No. 1 by die voetenend van oorledene se bed - wat feitlik by die kamerdeur was - sit.

17. Die oorledene sê: "Jaffie, Jaffie, wat maak jy? dis groot moeilikheid. Hoekom gaan jy nie na jou huis toe nie". No. 1 staan toe op, beskuldig die ou man dat hy "al lankal vol draad is" en verlaat die kamer.

18. Onmiddellik daarna kom No. 2 in die noordelike kamer in, haal wat na n dagga pil gelyk het uit sy sak, en neoi-Hansie om uit die kamer te kom en n skuif te kom trek. Nadat hy sy ma se geskreeu gehoor het, het Hansie egter nie die vrede vertrou nie

en...../10.

en derhalwe het hy nie die aanbod aangeneem nie. No. 2 is toe ook uit die kamer.

19. Met dit is almal die indringers blykbaar uit die huis. Die oorledene het toe van vrees onder Hansie se bed (wat verder van die deur af was as sy eie) kom inkruip.

20. Na ongeveer twee minute het n onbekende aantal mense skielik weer die huis ingestorm en een of almal van hul het na die noordelike slaapkamer gekom, waar hul die lampie stukkend geslaan het voordat Hansie kon uitmaak hoeveel of wie hul was. Hansie het opgespring. Een persoon het na hom gekom. Hy het gesien die persoon slaan na hom met iets en hy het sy regterarm opgelig om die hou af te weer. Op daardie oomblik het hy toe die besering op sy duim opgedoen wat ek vroeër beskrywe het. Hansie het toe weggekom deur by n venstertjie langs hom uit te spring en het in die bos gaan wegkruip. Toe hy by die venster uitgespring het, was oorledene nog - sover hy geweet het - onder sy bed.

21. Dit was n uur of twee voordat Hansie gewaag het om die bos te verlaat. Vir n rukkie nadat hy eers daar gekom het, het hy nog n kappery en n algemene rumoer in die huis gehoor aangaan.

22. Waarskynlik...../11.

22. Waarskynlik net nadat Hansie ontvlug het, maar moontlik vroeër, het een of meer van die persone teruggekeer na die suidelike slaapkamer waar Dalla en Nellie nog steeds in die donker onder hul bed lê het. Dalla en Nellie het gehoor dat n bottel teen iets stukkend geslaan word (die volgende oggend het hul stukke van die glas voor die bed gekry lê) en toe het iemand die bliktrommels uitgeruk onder die bed uit. n Vuurhoutjie is deur die persoon of persone getrek. Dié het doodgegaan maar dadelik daarna word Dalla toe gekap op sy linker voorarm, wat hy in n beskermende houding oor sy bo-lyf of kop gehou het. So het hy die wond ontvang waarvan ek vroeër gepraat het. Daarna is die aanrander of aanranders uit die kamer.

23. Die huis het stil geword en Dalla en Nellie het toe bewus geraak van n geluid wat geklink het asof iemand wat slaap aan die snork is. Hulle het onder die bed uitgekruip en in die donker n paar kledingstukke gevind en aangetrek. Daarna is hul toe na die voorhuis. Hul het n vuurhoutjie getrek en vind toe dat die snork-geluid afkomstig is van die oorledene, wat op die vloer van die voorhuis naby sy slaapkamer

se deur gelê het. Hy was klaarblyklik ernstig beseer. Daar was baie bloed by sy kop rond en die geluid wat hy gemaak het was daaraan te wyte dat hy (soos die getuies dit uitgedruk het) gelê smoor het in sy eie bloed.

24. Dalla en Nellie het die huis verlaat en in n bos omtrent 4 tot 5 tree van die voordeur af gaan wegsteek. Kort nadat hulle daar gekom het, het hul waargeneem dat twee persone die huis nader. Een het n vuurhoutjie getrek. By die voordeur het hy ingekyk - of vir n oomblik ingegaan in die huis in. Daarna het altwee weggestap.

25. Na n tyd het Dalla en Nellie dit veilig genoeg beskou om hul wegsteekplek te verlaat. Hulle is na n buurman se huis. Vergesel deur hom het hul weer na hul eie huis teruggekeer - blykbaar om te gaan ondersoek instel na die oorledene se toestand. Oorledene het toe nog altoos gelê net soos hul hom vroeër gesien het, maar was nie meer aan die lewe nie.

26. Hulle het gestap na n plek vanwaar hul kon telefoneer en het die voorval aan die polisie te Vishoek gerapporteer. Die betrokke oproep is ongeveer 12 uur middernag gemaak.

27. In paragraaf 6 hierbo het ek vertel dat Japie Francke nie die vier beskuldigdes wou vergesel het na Dalla se huis toe nie, maar êrens vir hulle gewag het. Ek moet nou teruggaan na daardie tydstip en kortliks aandui wat daarna met hom gebeur het. Nadat die beskuldigdes van hom weg is, het hy n geraas van Dalla se huis gehoor kom. Dit het geklink soos stoele wat stukkend geslaan word, het hy gesê. Nie lank daarna nie het die vier beskuldigdes by hom aangesluit en het hul al vyf saam voortgegaan na die party te Noordhoek.

28. Nadat hul n tyd op die party was, het Francke en beskuldigdes Nos. 2,3 en 4 weer saam huistoe (d.w.s. Slanghoek toe) gestap. No. 1 het agtergebly.

29. Die volgende dag, die Sondag, teen die middag, het No. 3 na Francke se huis gekom en hom vertel dat hy (No.3) die aand vantevore n man gestee het maar dat hy nie weet wie dit was nie.

30. Later op die Sondag is No. 3 gearresteer. Daardie selfde agtermiddag nog het hy speurder-sersant Raath, die ondersoekbeampte in die saak, geneem na n plek sowat 50 tree vanaf Dalla se huis, waar hy n bos uitgewys het. Raath het met behulp van ander persone

die...../14.

die bos deursoek. Een van dié wat behulp-
saam was, het n mes/^{daar}gevind en aan Raath
oorhandig. Dit is tans voor die Hof as
Bewysstuk 1. Toe hierdie mes tydens Raath
se soektog ontdek is, was daar iets wat
na bloed gelyk het op die lem sigbaar, te-
samen met n hoeveelheid sand. No. 3 het
Raath daar en dan meegedeel dat Bewysstuk
1 uit sy huis afkomstig was.

31. In werklikheid, egter, het dit van
No. 1 se skoonouers se huis gekom, waaruit
dit eers vermis was na 31 Januarie 1970.

32. Op die Sondagaand het beskuldigde No. 2,
wat toe ook al gearresteer was, die volgen-
de verklaring aan Raath gemaak:-

"Ek wil net sê ons het daar ge-
kom. Ons het die mense gegroet en
vuurhoutjies gevra en toe die
huis verlaat. Ek is weg saam met
my vriend."

33. Op die volgende dag is No. 3 na n
landdros geneem aan wie hy vrywilliglik n
bekentenis gemaak het, wat voor die Hof is
as Bewysstuk "E", en wat nou onnodig is om
uit te lees."

In die bekentenis, waarna in paragraaf 33 hierbo
verwys is, het beskuldigde No. 3 erken dat hy, saam met

beskuldigde...../15.

beskuldigde No. 2 en die appellant, Dalla Daniels se huis binnegegaan het, dat n bakleiery daarbinne ontstaan het en dat hy die oorledene met n mes doodgesteek het.

Hierdie uiteensetting van die tersaaklike feite is gebasêer op die getuienis van sekere Staatsgetuies, wat oor die algemeen as eerlike en betroubare getuies deur die Verhoorhof beskou is. Die een uitsondering is Japie Francke, wie se getuienis, om verskillende redes, met omsigtigheid deur die Verhoorhof benader is. Die appellant self het n heeltemal andersluidende weergawe van hierdie gebeure aan die Hof voorgelê. Dit is onnodig om op die besonderhede daarvan in te gaan omrede dat die Verhoorhof sy getuienis verwerp het en dat dit nooit voor hierdie Hof betoog is dat die Verhoorhof in hierdie opsig fouteer het nie. Ek sal, egter, later in hierdie uitspraak ^{na} ~~van~~ sekere aspekte van die appellant se getuienis verwys.

Dit blyk uit die aangehaalde passasie uit Theron, R. se uitspraak dat, afgesien van beskuldigde No. 3 se bekentenis, daar geen getuienis is om aan te toon wie vir die vier

misdade, en veral vir die dood van die oorledene, verant-

woordelik was^{nik} Na ontleding van al die getuienis het die

Verhoorhof ^{gek} tog soos volg bevind:-

"Die gevolgtrekking waartoe die Hof kom, wat No. 1 en No. 3 betref, sowel as No.2, is dat daar n plan tussen hulle was om te gaan roof (en miskien ook om, indien nodig, huisbraak te pleeg ten einde die roof te pleeg) of net bloot om die mense in die huis aan te rand. Die Hof aanvaar dat No.1 geweet het dat een van hulle n mes by hom gehad het toe hul in die huis gegaan het en dat No. 3 geweet het dat een van hulle n mes by hom het. Die Hof het nie enige getuienis om aan te dui dat No. 2 dit geweet het nie.

In die omstandighede is No. 1 en No. 3 gesamentlik verantwoordelik vir enigiets wat gebeur het as gevolg van die feit dat iemand n mes gebruik het daar, en is hulle albei skuldig aan moord.

Wat No. 2 betref, kan die Hof hom nie skuldig bevind aan enigiets anders as aan gewone aanranding nie."

Die appellant se advokaat, mnr. van Niekerk, het aangevoer dat die Verhoorhof in sekere opsigte gedwaal het

in...../17.

in sy evaluasie en ontleding van die Staatsgetuienis. Dit word in die eerste plek betoog dat die Verhoorhof fouteer het in sy beperkte aanvaarding van Japie Francke se getuienis en dat die Verhoorhof hom inderdaad as n volkome ongelooftwaardige getuie moes bevind het. Soos ek alreeds gemeld het, het die Verhoorhof Francke se getuienis met omsigtigheid benader. Die Verhoorregter se bespreking en evaluasie van hom as getuie lui soos volg:-

"Japie Francke was n ouer man as die vier beskuldigdes met wie hy op die betrokke aand uitgegaan het (volgens sy getuienis was hy 24 jaar oud), en het ook vir ons as n meer intellegente man en n beter tipe kleurling as hulle voorgekom. Oor die algemeen het hy nie n slegte indruk op die Hof gemaak as getuie nie, maar dit was duidelik dat hy n beskermende gevoel teenoor die beskuldigdes gekoester het/^{en}om hierdie rede soveel moontlik van die Hof wou wegsteek. Waar ek van sy getuienis gebruik gemaak het terwyl ek die relaas hierbo opgestel het, het ek derhalwe versigtig te werk gegaan en slegs sy storie aanvaar waar dit goed ingepas het met die waarskynlikhede - soos...../18.

soos hierdie van die ander getuienis vas-
gestel kon word."

Ter stawing van sy betoog het appellant se advokaat na verskillende gebreke in Francke se getuienis, veral in verband met sekere teenstrydighede wat opgeduik het toe sy getuienis onder kruisverhoor vergelyk is met n verkla- ring wat hy aan die polisie gemaak het, verwys. Ek het die tersaaklike gedeeltes van sy getuienis bestudeer. Al- hoewel mnr. van Niekerk se kritiek op hierdie getuienis tot n mate geregverdig is, is ek nie oortuig dat dit die Verhoorhof tot n algehele verwerping van die getuienis moes genoop het nie. Na my mening, was die Verhoorhof volkome geregtig om Francke se getuienis te aanvaar waar dit met die waarskynlikhede ^{gestrook} ~~ingepas~~ het. Hierdie betoog gaan dus nie op nie.

Mnr. van Niekerk het verder in oorweging gegee dat die Verhoorhof fouteer het deur te bevind dat daar drie verskillende aanslae - in plaas van twee - op die huis was en op so n wyse die getuienis van Nellie Williams en Dalla

Daniels...../19.

Daniels met dié van Hansie Williams te versoen. Soos uit paragrafe 9, 12, 13, 19 en 20 van die Verhoorregter se uiteensetting van die feite (hierbo aangehaal) blyk, het die Verhoorhof wel bevind dat ~~die~~^{die} verskillende aanslae plaasgevind het. Hansie Williams het net twee aanslae gemeld maar hy was klaarblyklik vas aan die slaap toe die eerste gemaak is en dus onbewus was daarvan. Dit is ook aangevoer dat Nellie en Dalla van slegs twee aanslae getuig het. Dit stem nie ooreen met my ontleding van die getuienis nie. Dit is vir my duidelik dat beide van hulle drie aanslae beskrywe het. Dit ~~mag~~^{kan} wees dat Nellie verkeerdelik die oorledene se uitlating - "Jaffie, Jaffie wat maak jy; hier is groot moeilikheid wat jy doen" - met die derde aanslag in verband gebring het (sien paragrafe 17 tot 20 van die aangehaalde passasie hierbo), maar daar bestaan, m.i., geen twyfel dat sy van ~~die~~^{die} aanslae getuig het nie.

~~n Verdere punt van kritiek wat mnr. van Niekerk~~
aangaande die Verhoorhof se bevinding aangevoer het, het betrekking ^{op} ~~tot~~ die konklusie dat appellant na Dalla Daniels

se huis gegaan het met kennis dat een van hulle n mes by hom het. Hierdie bevinding is klaarblyklik van kernbelang wat die toepassing van n gemeenskaplike bedoeling om te vermoor, betref. Dit is ook, na my mening, die aanvegbaarste gedeelte van die Verhoorregter se redenering. Daar is geen direkte getuienis^{nie} om aan te toon of dat die appellant ter enige tyd daardie aand n mes in sy besit gehad het of dat hy kennis gedra het van die feit dat een van sy makkers n mes besit het. Die Verhoorhof se bevinding het dus bloot op omstandighedsgetuienis en die afleiding wat daaruit gemaak kan word, berus. Die vernaamste feite in hierdie verband is die volgende:-

(a) Onmiddellik nadat die misdade gepleeg is, het beskuldigde No. 3 n mes in sy besit gehad. Laasgenoemde het dit erken en appellant self het daarvan getuig.

Die volgende dag het beskuldigde No. 3 n plek^{uitgewys} in die

bos, ongeveer 50 tree vanaf Dalla Daniels se huis,

waar hy, na bewering, n mes die vorige aand weggegooi

het. Na n kort soektog is die mes (Bew.1) daar gevind.

(b) Volgens...../21.

(b) Volgens die mediese getuienis is al die vorige

~~aand se slagoffers met n mes of n soortgelyke skerp~~

voorwerp gestee. (In Nellie Williams se geval het die

geneesheer die mening uitgespreek dat haar wonde meer

verenigbaar ^{as} ~~was~~ met n aanranding met n gebreekte bot-

tel maar hy het nie die moontlikheid van toediening

met n mes uitgesluit nie).

(c) Die betrokke mes (Bew.1) het aan appellant se

skoonouers behoort en dit is gewoonlik in n laai van

n buffet in hulle voorhuis gebêre. Dit was daar tot

die 31ste Januarie 1970, (die dag van die moord) maar

het daarna weggeraak. Appellant het in daardie huis

gewoon.

(d) Die appellant, saam met die ander beskuldigdes en

Japie Francke, wasgedurende die namiddag van 31 Jan-

uarie 1970, in die voorhuis van appellant se skoonouers

gewees. Appellant se gedrag was toe van ⁿ bakleierige

aard.

(e) Appellant was klaarblyklik die leier van die bende,

bestaande...../22.

bestaande uit homself en die ander drie beskuldigdes,

wat (met die moontlike uitsondering van beskuldigde

No. 4) op Dalla Daniels se huis toegesak het en moles

daar gaan maak het. Dit is nie maklik om hulle motief

te bepaal nie maar, m.i., het die Verhoorhof tereg

bevind dat hulle bedoeling was:-

".....om ðf wyn ðf geld met geweld te verkry - ðf miskien net bloot om te gaan moeilikheid maak en die mense aan te rand".

(f) Die appellant het in die loop van sy getuienis n

aantal leuns in verband met die mes (Bew.1) versin.

Hy het probeer voorgee dat soortgelyke messe wat sy

skoonmoeder besit het, n geruime tyd voor 31 Januarie

1970, uit die huis verdwyn het.

Na my mening, is dit hoogsonwaarskynlik dat enig-

een van die appellant se makkers (D.W.S.sy drie mede be-

skuldigdes en Japie Francke) die mes (Bew.1) uit die laai

van die buffet - of van waar ookal dit mag gewees het - in

die huis van appellant se skoonouers-sou geneem het. Een

van...../23.

van hierdie vyf persone moes die ~~hais~~ mes geneem het en
onder die omstandighede is appellant ^{Klaaglikt b} ~~die heelaangewese~~ een.

Hierdie afleiding word versterk deur die verskillende feite
wat hierbo (in paragrawe (a) tot (f)) genoem word.

Daar is, aan die ander kant, sekere faktore in
appellant se guns wat in oorweging geneem ^{moet} word. Daar is,
eerstens, die feit dat beskuldigde No. 3 - nie appellant
nie- die mes na die aanranding besit het. Tweedens, ^{dui} die
chronologiese volgorde van gebeure, soos in paragrawe 14
tot 17 in die aangehaalde passasie hierbo uiteengesit,
ook aan dat dit onwaarskynlik is dat appellant die aanran-
ding op Nellie gepleeg het. Volgens Hansie het hy wakker
geword toe sy ma geskreeu het; "Kyk hoe steek hul my nou
met die mes", en terselfdertyd, toe hy sy oë oopmaak, het
hy die appellant op oorledene se bed sien sit.

Na ernstige oorweging, het ek tot die slotsom
gekom dat, alhoewel daar heelwat in hierdie gedeelte van
mnr. van Niekerk se betoog steek, ek nogtans nie oortuig is
dat die Verhoorhof fouteer het, ^{no} toe dit afgelei het dat ap-
pellant...../24.

appellant kennis van die besit van die mes gedra het. Al die tersaaklike omstandighede inaggenome, was die Verhoorhof geregtig, na my mening, om dit as die enigste redelike afleiding te bevind. Dit is ook van wesenlike belang dat die appellant Nellie se bogenoemde uitroep moes gehoor het. Indien hy nie in daardie stadium kennis gedra het van die feit dat een van die beskuldigdes n mes besit het nie, sou Nellie se uitroep hom onder geen verdere wanindruk laat verkeer het nie. Daarna moes hy besef het dat een van sy makkers n mes besit en dat die besitter nie aarsel om dit teenoor sy medemens te gebruik nie. Die feit dat hierdie besondere voorval geen bespeurbare reaksie van appellant se kant uitgelok het^{de}, skep die indruk dat hy alreeds van die mes geweet het en dat aanranding met n mes nie buite die bestek van hulle gesamentlike bedoeling geval het nie. Daar is ook geen aanduiding dat die appellant hom daarna ~~van die hele aangeleentheid onttrek~~ het nie. Hy, saam met die ander indringers, het weliswaar^{ne} buite gegaan maar na n kort tydsverloop het die derde aanslag op die huis plaasge-

vind. Dit is ook merkwaardig dat voor hy uitgegaan het, die appellant waarde gebesig het wat, alhoewel die idiomatiese betekenis daarvan onduidelik is, klaarblyklik van n dreigende aard was. Die appellant self het nie in sy getuienis voorgegee dat hy hom in hierdie stadium van die optrede van sy makkers gedistansieër het nie. Sy weergawe van die gebeure het inderdaad geen ruimte vir so n bewering gelaat nie.

Ek is verder die mening toegedaan dat, indien die getuienis as n geheel - en veral die voorafgaande bewese feite - in oënskou geneem word, daar geen fout te vind is nie met die Verhoorhof se bevinding dat appellant en beskuldigde No. 3 gesamentlik verantwoordelik was vir "enig-iets wat gebeur het as gevolg van die feit dat iemand n mes gebruik het daar" en dat hulle derhalwe skuldig ^{is} was aan moord. Dit is, m.i., duidelik dat appellant n party was tot n gemeenskaplike doel om die inwoners van Dalla Daniels se huis te beroof of aan te rand; dat indien appellant nie self die mes gebruik het nie, hy wel geweet het dat een

van sy makkers die mes besit het; dat hy dus die moontlikheid moes voorsien het dat die besitter van die mes dit in die uitvoering van hulle gesamentlike doel kon gebruik en dat hierdie optrede aanleiding tot noodlottige gevolge kon gee; en dat hy desondanks met die uitvoering van hierdie doel voortgegaan het.

Die Verhoorhof se bevinding dat geen versagtende omstandighede in appellant se geval aanwesig was, is nooit voor hierdie Hof aangeval nie.

Die appèl teen die appellant se skuldigbevinding en vonnis word dus afgewys.

W. W. Corbett
.....
CORBETT, Wn. A.R.

Van Blerk, Wn. H.R.)
Ogilvie Thompson, A.R.) STEM SAAM:

Namens die Appellant: J.P. van Niekerk.

Namens die Respondent: H.G. Klem.